

ПОДАТКОВІ НОВАЦІЇ АНТИКРИЗОВОЇ ПРОГРАМИ УКРАЇНИ

Канд. екон. наук Дубовик О.Ю.

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

Складна політична і економічна ситуація в Україні, за якої загальні борги країни перевищують 800 мільярдів гривень і становлять майже 53 % ВВП, а дефіцит бюджету – 9 % ВВП, вимагає прийняття невідкладних заходів, направлених на стабілізацію економіки, врегулювання роботи банківської системи, формування бюджету на поточний рік. Українська економіка зараз перебуває у фазі спаду, тому вкрай необхідним є виявлення і залучення можливих внутрішніх невикористаних фінансових резервів та одержання допомоги ззовні.

Задля одержання фінансової підтримки протягом наступних двох років в розмірі 27 млрд. дол. від Міжнародного валютного фонду та інших міжнародних кредиторів, урядом України прийнято закон «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» [1]. Крім того, за оцінками уряду, його реалізація повинна збільшити дохідну частину бюджету приблизно на 44 млрд. грн. з розрахунку на рік.

Положення податкових нововведень націлені, в основному, на заможні верстви населення, яких в країні близько 300 тисяч, і які володіють фінансовим ресурсом, що складає 60 % від фінансових активів України. Розроблений антикризовий пакет заходів включає непопулярні і радикальні рішення, спрямовані на порятунок української економіки. Так, основні ставки податку на прибуток підприємств і ПДВ у 2014 році залишаються на рівні 18 і 20 % відповідно. Зменшилася з 300 до 150 євро неоподатковувана сума міжнародних поштових відправлень.

Введено збір на обов'язкове державне пенсійне страхування за ставкою 0,5 % при здійсненні операцій з купівлі юридичними і фізичними особами іноземної валюти в безготівковій або готівковій формі.

Крім того, збільшені ставки акцизного податку на алкогольні напої та тютюнові вироби на 25%, пиво - на 42,5%. Підвищуються акцизи на нові автомобілі, мотоцикли і паливо. Підвищуються тарифи за користування надрами і радіочастотним ресурсом.

Суттєві зміни торкнулися податку на доходи фізичних осіб. Пенсійні виплати, розмір яких перевищує 10 тис. гривень, тепер також будуть оподатковуватися.

Антикризовим законом встановлена прогресивна шкала ставок податку при оподаткуванні пасивних доходів у вигляді дивідендів, відсотків по депозитах та облігаціях, роялті, інвестиційного прибутку у сумі, яка перевищує 20 тис. грн. на рік, за ставками 15, 20 і 25 %.

Також змінена база податку на нерухомість, відмінну від земельної ділянки. Замість житлової площі об'єкта нерухомості податком буде обкладатися загальна, що залучить до оподаткування більшу кількість платників та збільшить суми надходжень до бюджету у 1,5-2 рази.

Але уряд України не залишає думки і про прийняття протягом цього року нової редакції Податкового кодексу, яка б передбачала скорочення кількості податків і розширення бази оподаткування з метою скасування схем ухилення від оподаткування, подолання корупції в системі податкової та митної служби.

Однак податкові ініціативи уряду можуть мати і зворотну, негативну сторону. Існує велика ймовірність того, що:

- цілі сектори економіки (наприклад, пов'язані з акцизами) підуть у «тінь»;
- збільшиться об'єм контрабандної продукції з сусідніх країн;
- під загрозу буде поставлена стабільна робота десятків підприємств-виробників підакцизних товарів в Україні, які є великими інвесторами і роботодавцями та забезпечують понад 20 000 робочих місць;
- пропозиція підняти податки на фінансові операції негативно відобразиться на інвестиційному кліматі країни;
- в результаті оподаткування відсотків по депозитах можливий відтік заощаджень фізичних осіб з банків.

Поряд з підвищенням податків і значним збільшенням цін на енергоносії уряд скорочує соціальні виплати, зокрема, субвенції місцевим бюджетам на виплату допомоги на дітей скорочуються на 6,3 млрд. грн. і на 2,6 млрд. грн. зменшується допомога чорнобильцям, зупиняється ріст зарплати і прожиткового мінімуму. Тобто добре видно, що антикризовий закон вдарить і по малозабезпеченим верствам населення.

Але вважаємо, що прийняття таких болючих заходів – перший крок на шляху виходу з кризи. В подальшому істотні бюджетні надходження можна забезпечити структурними економічними реформами, а не механічним підвищенням податкових ставок.

Реальним джерелом наповнення бюджету є податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, але за існуючого механізму його нарахування істотних надходжень до бюджету чекати не можна. Базою нарахування податку повинна стати ринкова вартість об'єкту. А введення податку, навіть мінімального, на комерційну нерухомість, сприяло б залученню набагато більших коштів до бюджету, ніж він отримає від оподаткування загальної площі житла.

Для подальшого ефективного проведення антикризової податкової реформи вважаємо за доцільне розроблення податкового паспорту адміністративно-територіальних одиниць, який би свідчив про рівень забезпеченості місцевих бюджетів власними фінансовими ресурсами та виявляв потенційні спроможності території щодо збирання податків та покриття за їх рахунок видатків місцевих бюджетів.

Проведення антикризових заходів уряд почав не зі скорочення витрат бюджету, а з підвищення доходів. Тому вважаємо за необхідне проведення детального аналізу існуючих бюджетних дірок, через які продовжують витікати державні ресурси. Їх усунення буде ще одним фінансовим ресурсом держави.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» від 27.03.14 р. № 1166-VII.